

Mzda, za kterou se dá žít

Tisková zpráva k představení tzv. *minimální důstojné mzdy* včetně zveřejnění její výše za rok 2019 a spuštění webových stránek

Minimální důstojná mzda pro Českou republiku za rok 2019 čítá 31 463 Kč hrubého, respektive 36 850 Kč hrubého pro Prahu.

Příjem v takové výši zajišťuje jednotlivcům pracujícím na plný úvazek a jejich domácnostem, že mohou při stávající hladině cen pokrýt výdaje za všechny běžné věci nutné ke skromnému, ale důstojnému životu.

Je normální jet jednou za rok na dovolenou? Mít peníze na to zajít občas do kina? Zaplatit dětem kroužky? Mělo by být možné si z každé výplaty něco odložit stranou?

V Česku se sice již delší dobu vede **debata o zdejších nízkých mzdách a platech**, málokdy se ale uvádí, jak moc nízké vlastně jsou. A o kolik přesně by se musely zvýšit, aby už „nízké“ nebyly. Ani při vyjednávání o minimální mzdě, ani při vyhlásování aktuální průměrné či mediánové mzdy se zpravidla neklade otázka, **zda dané částky vůbec vystačí k normálnímu životu**.

Ani současné statistiky o chudobě nezachycují situaci [ekonomické nejistoty](#), kterou zažívá mnoho lidí pracujících na plný úvazek, kteří ze svého příjmu **nedokážou pokrýt všechny běžné výdaje**. Takový stav, v odborné debatě nazývaný *working poor* neboli *pracující chudoba*, může přitom mít [závažné důsledky](#), ať již **individuálního rázu** ve smyslu zadlužování se, práce na úkor volného času bez odpočinku a času na rodinu či ekonomicky motivovaného setrvávání v nefunkčních vztazích.

V jednom z [příběhů lidí žijících v ekonomické nejistotě](#) zveřejněném na webové stránce projektu pečovatelka Anna líčí svou situaci takto: „*S manželem si oba nosíme do práce obědy z domova a na konci měsíce z výplaty neuspoříme stejně vůbec nic. Pokud rodinu potká nečekaný výdaj, je to vždycky trochu průšvih. Třeba když všichni najednou potřebujeme zubaře, vyjde to na několik tisíc. Zaplatíme to, ale musíme to stáhnout z jídla nebo si odpustit boty. Ale očkování proti klíšťové encefalitidě a meningokoku jsem dětem nedávno musela odepřít.*“

Na ekonomickou nejistotu části obyvatelstva přitom **doplácí celá společnost** – nízké mzdy jsou nezřídka dorovnávány dávkami z veřejného rozpočtu, zadlužení lidé utíkají do šedé ekonomiky, a státu tak chybí jejich odvody. Lidé s nízkou kupní silou také nemohou přispívat k rozvoji ekonomiky regionů. „*Dlouhodobý pocit, že zájmy těchto lidí nejsou ani veřejně artikulovány, natož aby je někdo hájil, přispívá k pocitům frustrace a nedůvěry ve stát – což pak dopadá na společnosti jako celek,*“ shrnuje další důvody jedna z autorek, antropoložka Lucie Trlifajová.

Na tuto situaci proto reaguje **nový nástroj tzv. minimální důstojné mzdy**, který vychází ze zahraničních konceptů tzv. *living wage*. Pokouší se vyčíslit, jak vysoký by měl na základě aktuálních

cen za běžné výdaje být příjem, aby je z něj lidé byli schopni pokrýt. Jak vysvětluje odborářka Alena Paukrtová, která se na nástroji podílela: „Pro mě znamená důstojná mzda to, že pracující máma samoživitelka může zaplatit svým dětem školu v přírodě a nemusí je vyčleňovat z kolektivu, protože na to nemá. A taky se nerozbrečí, když jí zkolabuje pračka nebo lednička a jde si v klidu koupit novou.“

Nástroj vyvinula ve tři roky trvajícím procesu nezávislá a neformální platforma expertů a expertek z veřejných a vědeckých institucí, odborů a neziskových organizací. Počítá se [standardními výdaji](#) v následujících osmi kategoriích: **bydlení, stravování, oblečení a obuv, doprava, telekomunikace, zdraví a hygiena, volný čas a vzdělávání a úspory**. Kde to bylo možné, vychází propočet z dostupných dat, oficiálních metodik či expertních doporučení. Položky nezahrnují náklady na jakékoliv dražší zvláštní potřeby ani výdaje na nákladnější spotřebu, například mimořádně kvalitní, udržitelnou či lokální. „Z povahy věci je zřejmé, že o detailech jednotlivých položek lze vést debatu, to ale nepochybně potřebuje nástroje jako takového“, komentuje výpočet členka expertní platformy, politoložka Kateřina Smejkalová. „Je také nepravděpodobné, že by taková debata mohla nakonec dospět k významně nižší částce.“

V absolutních hodnotách se český výsledek pro rok 2019 pohybuje výrazně níže než jeho západní protějšky, přesto výpočet ukázal, že **v České republice na minimální důstojnou mzdu dosahuje jen zhruba polovina pracujících**. Pro představu 170 tisíc lidí pobírajících minimální mzdu bude muset i po jejím zvýšení příští rok vyjít s méně než polovinou částky umožňující pokrýt obyčejný materiální standard, výrazně níže se pohybuje také nezabavitelné minimum, které ze mzdy zůstává 860 tisícům lidí v exekuci. „Přesně těmto částkám chceme vyčíslením minimální důstojné mzdy nastavit zrcadlo“, konstatuje další z autorů, ekonom Jan Bittner: „Nízká úroveň příjmů v Česku není jen hra s čísly nebo účetní cvičení, ale má zcela konkrétní a zásadní důsledky na život mnoha lidí.“

Výše minimální důstojné mzdy bude každý rok aktualizována podle aktuální výše cen.

Více informací na www.dustojnamzda.cz.

Kontaktní osoby za platformu pro minimální důstojnou mzdu:

Lucie Trlifajová

Centrum pro výzkum společenských otázek – SPOT/Sociologický ústav Akademie věd ČR

lucie.trlifajova@centrumspot.cz, +420 608 064 999

Kateřina Smejkalová

Friedrich-Ebert-Stiftung, zastoupení v České republice

katerina.smejkalova@fesprag.cz, +420 734 570 597